

Resumen i avaluació crítica (Arnaldo, Néstor, Juan Carlos, Luis i Xosé M)

Molt breument diré que les sessions es van repartir en tres blocs: divendres matí, divendres vesprada i dissabte matí. El divendres es planteja el discurs, es debaten els problemes educatius e les taules i el dissabte es retorna el discurs amb les aportacions de les taules. A més a més hi ha espais per la conversa, presentació de llibres, cançons, conferències de tancament. Al meu parer molt bona estructura, molt pensada, encara més amb les coques i begudes que han proporcionat per omplir-nos d'energia. Tot molt casolà i professional.

En general, mi balance fue muy positivo. Creo que precisamente uno de los aspectos más interesantes fue la pluralidad de mesas, enfoques y temáticas, que permitió aproximarse desde perspectivas bastante diferentes a algunos de los debates que tenemos ahora mismo abiertos en educación.

Yo pude estar en dos de las mesas y destacaría especialmente la dedicada a tecnología (en la que además presentaba). Me pareció muy sugerente la conversación que se generó en torno a los peligros de asumir de manera acrítica la incorporación de la tecnología a los procesos educativos. Se habló, entre otras cuestiones, de las formas de control que pueden introducir determinadas tecnologías y plataformas, no solo sobre el alumnado, sino también sobre el propio trabajo docente y sobre la manera en que se organizan, registran y evalúan los procesos educativos.

También me pareció especialmente pertinente el debate sobre la confusión, bastante extendida, entre tecnología e innovación. En la mesa se habló que parece darse por supuesto que la mera introducción de una herramienta digital implica necesariamente una innovación educativa, cuando evidentemente no tiene por qué ser así. La tecnología puede transformar determinadas prácticas,

pero también puede reproducir -e incluso reforzar- modelos pedagógicos muy tradicionales si no existe detrás una reflexión didáctica sobre para qué, cómo y con qué finalidad se utiliza.

Otro aspecto que me interesó fue la discusión sobre el tecnocapitalismo y sobre hasta qué punto las reflexiones teóricas y críticas que hacemos desde la universidad llegan realmente al alumnado. Creo que ahí apareció una cuestión importante: podemos elaborar análisis muy sofisticados sobre plataformas, algoritmos, extracción de datos, dependencia tecnológica o intereses empresariales, pero habría que preguntarse en qué medida somos capaces de traducir todo ello en problemas comprensibles y significativos para nuestros estudiantes y, sobre todo, en herramientas que les permitan analizar críticamente su propia relación cotidiana con la tecnología.

En ese sentido, me pareció que la mesa consiguió ir más allá del habitual debate sobre si utilizar o no determinadas herramientas y situó la cuestión en un plano más amplio: qué modelo educativo y social estamos contribuyendo a construir mediante determinados usos tecnológicos y qué capacidad tenemos desde la educación para cuestionarlos o plantear alternativas.

En conjunto, pese -o quizá gracias- a la pluralidad de enfoques y temáticas, me pareció un congreso muy estimulante y con debates que merece la pena seguir desarrollando

A mí me encantó todo lo que pude ver el viernes, ya que el sábado no estaba en Valencia.

Hay una parte que me disgusta de los congresos y es cuando dividen las mesas tanto, hay que elegir dónde ir y perderse el resto.

Siempre prefiero alargar otro día y que todo sea para todos, pero, en fin, lo entiendo.

El coro Dissonants ESPECTACULAR.

Hay que abrir espacios como este a gente de fuera de la universidad, y a aspectos, grupos, asociaciones, ámbitos y artes diferentes. Muyyy enriquecedor

Jo he vist el plantejament del discurs el primer dia, ja des de la presentació de Jaume i Clara i la primera taula, on van intervindre Yayo Herrero, Datxu Peris i Amador Fernández-Savater. Em va agradar sobretot la capacitat que té Yayo

per relacionar una pràctica concreta i específica a un problema general i abstracte.

Ací ha parlat de la necessitat de conèixer les situacions i elements del malestar educatiu, tant dins del professorat com de l'alumnat. Ha contat experiències concretes; p.e. el mapa dels pors a la classe. El subjecte col·lectiu: cal formar-se al diàleg, aprendre a formar part de la comunitat.

Això em va agradar i la he vist recolzada a l'opinió d'una professora de Secundària el dissabte sobre la necessitat de organitzar-se i aprofitar l'oportunitat de la vaga. Pense que cal destacar que el professorat és un subjecte col·lectiu dins d'un marc institucionalitzat. No podem fer el que vulguem, però podem establir aliances amb altres companys/es

Datxu Peris ha explicat que la DANA ha facilitat una resposta col·lectiva a la racionalitat instrumental que crea un malestar docent. Parla de la idea de comunitat en l'espai escolar de la DANA. Caldria saber si es compartisc aquesta visió des d'altres llocs de la DANA.

Fernández-Amador indica les relacions entre la crítica i la mobilització, procurant que l'actitud crítica no paralise l'acció. Parla de les diferents maneres de anomenar i viure el discurs crític. Distengué entre justícia social i dret legal. Em sembla que pot provocar una certa dispersió.

Taula 4. Mesa 4. La educación, un territorio de combate antifascista.

En aquesta taula es va abordar el tema de l'educació com a territori de combat antifeixista, moderada per Helena Jiménez Urraco i a la que estaven el periodista Miquel Ramos i la mestra i activista Betlem Agulló. En la taula realment no es presentaren les comunicacions de forma clàssica, sinó que es va obrir un debat on el públic va participar. L'intercanvi d'opinions i experiències anava més o menys en la mateixa direcció: a) consens clar en que estem patint una ofensiva neofeixista molt potent; b) constatació que l'ultradreta ha escollit l'espai educatiu en el seu conjunt com un àmbit d'acció preferentíssim; c) els està costant més del que ells esperaven sobretot per la resistència de bona part de la joventut (aquest aspecte va ser assenyalat pel company de Gea-Clío, Luís Vivas). Totes i tots els intervinents coincidiren en que açò no ha fet més que començar, i que la lluita serà llarga. Miquel Ramos va ficar de relleu el fet que aquesta ofensiva feixista és de llarguíssima durada i que ve de molt enrere (finals dels 60 del segle passat). El neofeixisme té un pla de ruta ben definit; però també té serioses dificultats per estendre's, malgrat els èxits recollits els últims anys: la joventut mobilitzada és potser la més potent de totes.

Es va debatre al voltant del procés d'empoderament de l'extrema dreta i de l'interès existent en controlar l'educació. Participaren persones de diferents zones de l'Estat espanyol i comentaren els atacs rebuts per part de l'extrema dreta, així com el paraigües legal que encara existeix (llibertat de càtedra, Constitució, Llei de Memòria Democràtica, legislació educativa...), però va constatar també l'existència d'autocensura i por entre part del professorat, especialment el més jove o amb contractes més precaris (interins, concertada...).

Personalment, considere que caldria tindre més cura emprant el concepte "feixisme" d'una manera tan poc precisa: no tot és feixisme (ni tans sols neofeixisme o postfeixisme). Hi ha molta recerca feta sobre les diferències i els conceptes d'extrema dreta 2.0, ultradreta, dretes radicals, exposant-ne les diferències, més encara en un context on les dretes tradicionals de caire catòlic han fet seues idees reaccionàries, instal·lant en un nou sentit comú social certs marcs interpretatius (ex. Maricarmen, discursos neoliberals, antiimmigratoris...).

En la taula es va reivindicar, fins i tot per part d'alumnat de batxillerat assistent, de l'IES Orriols, la necessitat d'integrar continguts d'educació democràtica en les aules i inclús, per part d'algunes persones, fer una assignatura específica amb aquests objectius. Es recordaren els combats dialèctics al voltant de l'Educació per a la Ciutadania i l'embat de les dretes i de l'Església contra aquesta. Al meu parer, com a opinió personal, cal transitar des d'una mirada educativa merament activista (que també és necessària, però pot ser contraproduent en alguns contextos), cap a la integració d'aquesta educació democràtica al si de les matèries escolars i els projectes educatius. El professorat de Geografia i Història té constants oportunitats en el currículum de totes les etapes educatives per treballar conceptes com dictadura, democràcia, llibertats, justícia social, feminisme... sense necessitat de deixar de respectar el currículum, tal com hem fet sempre des de Gea-Clío. Cal reivindicar i defensar que treballar el coneixement de forma acurada implica també atendre estes finalitats socioeducatives. I no sols des de Geografia i Història, sinó des de qualsevol altra matèria. El professorat ha de sentir-se protegit i empoderat per fer seua aquesta finalitat, sabent no obstant que l'educació no és l'únic espai on s'ha de treballar tot açò.

Un altre tema molt rellevant que es va considerar va ser que, tot i l'existència d'un percentatge de joves barons socialitzats en termes extremistes (es va parlar d'un 20%), hi ha un percentatge restant que no compra aquests discursos i que forma part també de moviments socials (vivenda, Palestina, contraris a la guerra, pel medi ambient...). Cal reivindicar això i considerar la fortalesa dels moviments socials i el seu paper en una societat democràtica,

esmentant no sols l'opinió pública sinó també l'actual govern de coalició progressista. Segurament no hi hauria hagut cap canvi en la política del govern vers el genocidi palestí sense les mobilitzacions massives plenes de joves. El mateix pot passar al tema de la vivenda. Per tant, visibilitzar l'agència social i la influència en els canvis històrics per part de la societat mobilitzada (també, per cert, un contingut/saber històric).

La Taula 2: A què diem investigació i educació crítica? Ha contat a la participació de 13 comunicacions. Nosaltres hem enviat:

LA PRAXI ESCOLAR I ELS GRUPS D'INNOVACIÓ DIDÀCTICA. S'adjunta document

Gea-Clío. <https://projectegeacliovalencia.blogspot.com/>

Teniu en un enviament anterior la nostra argumentació en relació amb les preguntes i l'aportació a la justícia social

Gema Celorio, del grup Hegoa / UPV-EHU i Ignacio Rivas de la Universitat de Màlaga han coordinat, amb el suport de Jaume Martínez. Es va plantejar la pregunta de: Quan ens interroguem sobre una investigació? I demanen parlar de l'emancipació a l'educació.

Sobre això ha hagut una dispersió de respostes. Per una banda, el privilegi de la recerca universitària i els problemes dels egos i el seu allunyament de la realitat escolar. Per altra el valor del cos per comprendre el sentiments i provocar el desig d'actuar i raonar. A més a més, el paper de la docència i el seu malestar.

Jo he vist que per una banda, es va procurar explicar el resultat d'una recerca (a vegades, una Tesi) i per altra es va intentar respondre a les preguntes.

Jo destacaria la funció d'aquesta taula per provocar un pensament introspectiu sobre el paper de la docència en relació amb les aportacions de la recerca. Però, pense que cal aprofundir més

La Taula 11: Educació Crítica i moviments socials, ha estat coordinada per Jorge Ramos, de la Universitat de València / BDS. Es va debatre sobre el paper dels moviments socials per introduir problemes del lloc viscut per provocar un canvi del currículum, de la metodologia o d'una nova visió de la realitat més pròxima a l'aula.

Nosaltres hem col·laborat amb la Comissió Ciutat-Port. Sira i Luis han explicat el contingut i la relació entre el sistema escolar i la pràctica social. Aprofitant que Xavi Lluch va explicar la proposta de Amnistia, hem provocat el debat sobre la

militància didàctica a través de la modificació curricular. Un assumpte que va donar a un intercanvi d'opinions sobre el sentit de la militància dins del marc educatiu.

Hem coincidit amb l'IES de Campanar i el centre La Masia, de Museros, sobre la necessitat de treballar l'espai pròxim. Espere que siga possible intercanviar més informació entre nosaltres.

També es va parlar de la didàctica de la ciutat, on hem aprofitat per incloure la reflexió sobre la triaèctica espacial: espai viscut, percebut i concebut

A les sis i mitja Luis Vivas ha presentat el seu material de memòria històrica. Una presentació molt completa amb altre company, Carles.

El dissabte hem tingut la sessió de retorn de les taules. Ha hagut una bona conversació sobre les conclusions que es van comentar des de la taula del congrés.

Caldria revisar totes les aportacions, com l'expropiació del coneixement per la IA, el problema de la mercantilització del coneixement universitari, la recuperació de l'eix de la renovació pedagògica, el paper de la persona docent dins d'una institució escolar. La necessitat de no catalogar situacions que són diverses i amb un nom volem que siga una realitat homogènia.

La conferència final, de Christo Casas ha parlat de la identitat i dels prejudicis sobre els desconeguts. Pense que ha parlat de molts assumptes, però caldria aprofundir més en la identitat escolar. Una xerrada més periodística i relaxant que relacionada amb els problemes que havíem analitzat un poquet abans.

Tenim molts assumptes per debatre en una propera sessió de Gea-Clío.